

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «М.М. та З.М. ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF M.M. AND Z.M. v. UKRAINE)

(Заява № 4669/20)

Стислий виклад рішення від 03 листопада 2022 року

Перша заявниця та її цивільний чоловік (далі – Р.) розійшлися в березні 2017 року. У період з липня 2017 до вересня 2018 року Р. близько десяти разів приходив до неї до дому, агресивно себе поводити з нею та її синами, погрожував побиттям чи вбивством, забрав одного сина (далі – другий заявник) без її згоди та відмовлявся повернути його протягом чотирьох місяців, а також намагався «викрасти» їхнього другого сина.

Перша заявниця неодноразово зверталася до поліції із заявами про порушення кримінальної справи у зв'язку з цими подіями та вказувала імена і контактні дані ймовірних свідків. Працівники поліції відмовлялися у порушенні кримінальної справи, зазначаючи, що вони не змогли знайти та допитати Р. і що вона мала скористатися цивільно-правовими засобами юридичного захисту для вирішення суперечок, або закривали кримінальне провадження у зв'язку з відсутністю доказів «систематичних» дій домашнього насильства.

У липні 2020 року рішенням суду було визначено місце проживання другого заявника, який перебував у Р., із заявницею.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржились за статтями 3, 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що національні органи влади не вжили заходів для їхнього захисту. Заявники також скаржились за статтями 6, 8 та 13 Конвенції на скасування ухвали Печерського районного суду від 13 липня 2018 року. Європейський суд вирішив розглянути скарги заявників на відсутність належної реакції органів державної влади на стверджені випадки виключно за статтею 8 Конвенції.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд зазначив, що органи державної влади не доклали вагомих зусиль, щоб знайти та допитати Р. та не допитали жодного з ймовірних свідків випадків. Вони також не змогли належним чином відреагувати на стверджені випадки домашнього насильства щодо заявників і не оцінили їхню ситуацію у цілому, у тому числі можливий ризик повторення подібних випадків. Європейський суд констатував порушення статті 8 Конвенції.

Щодо інших скарг заявників Європейський суд вирішив, що він розглянув основні юридичні питання, порушені в цій заяві, і немає потреби у винесенні окремого рішення щодо прийнятності та суті решти скарг заявників за статтями 6, 8 і 13 Конвенції стосовно провадження щодо опіки над дітьми, остаточне рішення в якому було ухвалено у липні 2020 року.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Долучає до розгляду по суті* заперечення Уряду щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту у зв'язку зі скаргами заявників за статтею 8 Конвенції на відсутність належної реакції органів державної влади на стверджені випадки домашнього насильства;
2. *Оголошує* прийнятними ці скарги за статтею 8 Конвенції;
3. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції, і *відхиляє* заперечення Уряду стосовно невичерпання національних засобів юридичного захисту у зв'язку з цим;
4. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати прийнятність та суть скарг заявників за статтями 6, 8 і 13 Конвенції стосовно провадження щодо опіки над дітьми, остаточне рішення в якому було ухвалено у липні 2020 року;
5. *Постановляє*, що:
  - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

- (i) 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро заявникам спільно та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
  - (ii) 4 024 (чотири тисячі двадцять чотири) євро першій заявниці та додатково суму будь-якого податку, що може їй нараховуватися, в якості компенсації судових та інших витрат;
  - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
6. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».